

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Helyi telefon (nyomda) 2-02
KIADÓHIVATAL TELEFON 1-77
Str. Euron 1
ELŐFIZETÉSI ÁR
Egész évre 1150
Félévre 600
Negyedévre 320
Fél évre 110

X évfolyam ♦ 125. szám

1929 Junius 6 Csütörtök
1689 év Ijjár 27

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a
Rudolf Mosse S. A.
Str. Bog. Maria No. 35. Tel. 4-13
és a
LLOYD EXPRESS
Str. Golu No. 20. Telefon 14-35
hirdetési irodák vesznek fel

Madrid előtt

A világ számos örvendezői között, akik valósággal ünnepi hangulatban vettek tudomást az angol konzervatív párt csufos vereségéről s Európa méregkeverőinek bukásáról, — talán leginkább a kisebbségek azok, akik az angol reakció távozásával a legreményteljesebben feldegzenek. Baldwin és Chamberlain az olasz fascizmus, a magyar, lengyel és jugoszláv reakció babái, természetes ellenfelei voltak a kisebbségi jogok elismerésének is, mert hiszen ebben is egy szabadsághozzámogat, az elnyomottak természetes lazado szellemét ismerték fel.

A tegnapi nyilvánosságra került népszövetségi kisebbségi javaslat teljes világosságban rámutatott arra a szellemre, mely a Chamberlain vezése alatt álló harmashbizottságot eltöltötte, amikor a kisebbségi jogok teljes arcúlesapását haragták el a londoni zöldasztal mellett. Chamberlain és társainak harmashbizottsági javaslata nemhogy a kisebbségi jogok kibővítését ölelte volna fel, hanem ha lehet, még az eddiginél is retrogradabb szellemben igyekezett elújni a világ kisebbségeit emberi jogaitól.

Valóban a tizenkettedik órában érkezett meg a Macdonald-kormány életrehevása és ezzel kapcsolatban az a híradás, hogy az új angol kormány nem teszi, mert nem is teheti magáévá Chamberlain kisebbségi javaslatát. Macdonald szocialista kormányának egyik sarkalatos programponja a kisebbségi kérdések radikális megoldása, a teljes népi örendelkezés elvének alapján, ami egyet jelent a kisebbségi népek teljes nyelvi és kulturális autonómiájával. E pillanatban még nem tudjuk, hogy a Macdonald-kormányának módjában lesz-e a rendelkezésre álló rendkívüli rövid idő alatt új delegátust küldenie a népszövetségi tanácsülésre. Valószínűnek tartjuk, hogy nem. Valószínűnek tartjuk, hogy a kérdés végleges megoldása a közbejött technikai akadályok miatt szeptemberre marad, — ez azonban jelen esetben csak örvendétes volna, mert az angol munkáskormányának lehetőséget adna arra, hogy már kidolgozott programmal és szigorúan körvonalozott elvi leszögezésekkel jöhessen a szeptemberi tanácsülésre.

Egy bizonyos, — és ez a bizonyosság megnyugtató bennünket — Chamberlain, az európai reakciónak ez a rossz szelleme már nem fogja képviselhetni Madridban elszörnnyülködtető javaslatát, melyet az elnyomásban érdekelt államok sugallatára készített el három társával. Bizonyos az is, hogy ezek utáni a kisebbségi elnyomás egy másik jelentős faktora: Poincaré francia kormánya sem képviselhet majd a kisebbségi kérdésben olyan intranzigensen elutasító álláspontot, mint eddig képviselt. Anglia szava, mint eddig is, döntő lesz a kisebbségi probléma demokratikus kialakulására. Chamberlainé, amiként Indiával szemben is csak a legridegebb elnyomás álláspontját képviselték, úgy a kisebbségi kérdésben

sem tehettek mást és nem követhettek más irányzatot, mint ami egész politikai mentalitásuknak, az elnyomásnak és a jog elve helyett az erőszak rendszerének megfelelő.

A világ összes kisebbségei éppen ezért

tekintenek nagy reménységgel az új angol kormány felé, mely tradícióhoz híven és bebizonyított páratlan politikai becsületessége révén a kisebbségi kérdésben végre teljes és megnyugtató megoldást fog hozni. Már az magában véve is

kedvezőbb körülmény, hogy a napokban megkezdődő népszövetségi tanácsülés programjáról valószínűleg lekerül Chamberlain szörnnyülködtető javaslata és helyébe majd Macdonaldék megnyugtató megoldása kerül.

Maniu édesanyjának állapota válságosra fordult

A miniszterelnök ma délben Badacsonyba utazott

(Cluj-Kolozsvár, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Badacsonyból érkező jelentés szerint Clara Maniu, Maniu Gyula miniszterelnök édesanyjának állapota ismét rosszabbra fordult. Az agg, 86 éves anyjának néhány hét előtt megbült és állapota azóta állandóan aggodalom-

ra ad okot. A miniszterelnök a gyulafehérvári ünnepségek után Predealról tért vissza távirati hívásra, hogy édesanyját meglátogassa.

A miniszterelnököt közben az állam ügyei visszaszöktették Bukarestbe. Kedden Maniu asszony állapotában rossz

szabodás állott be, hülése komplikálódott. Maniu miniszterelnök, akit táviratilag értesítettek erről, ma délben Kolozsvára érkezett és innen autón azonnal továbbutazott Badacsonyba. Az orvosok véleménye szerint Maniu asszony felépüléséhez kevés a remény.

Automata-telefont szerelnek fel az erdélyi városokban is

Elkészült a PTT reorganizációjáról szóló törvényjavaslat

(Bucuresti-Bukarest, június 5. Az Uj Kelet tud.) A posta, telefon, táviró reorganizálásáról szóló törvényjavaslat a napokban elkészült és minden valószínűség szerint rövidesen a parlament elé fog kerülni. Az új törvénytervezet teljes autonómiát ad a P. T. T.-nek, egy adminisztratív, mint pénzügyi szempontból, épügy, mint a vasutat, a PTT-t is adminisztrációs bizottság fogja vezetni. A bizottság kötelességeit és jogait a törvénytervezet pontosan szabályozza.

Pénzügyi szempontból a törvénytervezet három csoportba osztja a posta jövedelmét. A telefonból befolyó összeget teljesen külön fogják adminisztrálni. Hasonlóképpen a táviró jövedelme szintén külön kategóriát képez.

Összes többi jövedelmek, mint például a levelezőlap, bélyegek, speciális bélyegek eladásából befolyó összegek képeznek a jövedelemnek harmadik csoportját, amely szintén a többi jövedelmi forrásoktól teljesen függetlenül kezelendők. Az adminisztrációban a decentralizáció elvét fogják keresztülvinni.

Miután ezen törvény keresztül megy a parlamentben, hozzáfognak a posta átszervezéséhez. Új telefon és táviró vonalakat fognak lefektetni, új telefonközpontot kap egy a főváros, mint a többi vidéki nagy városok. Ezzel kapcsolatban Andronescu postavezérigazgató megkapta a felhatalmazást arra,

hogy a létesítendő investíciók költségvetését a minisztertanács elé terjessze. Ő lesz hivatva arra, hogy kijelölje azokat a városokat, amelyek automatikus telefonközpontot kapjanak s amelyeknek földalatti kábelhálózatra van szükségük. Közgazdasági szempontból nagy horderejű az a tervezet, amely Erdély és Bukovinán keresztül kizárólagosan külföldi telefonbeszélgetések lebonnyolítására egy új telefonvonal lefektetését tervezi. A főváros telefonközpontja 600 új automatikus számot és 200 új kéziszámot kap. Mindezen munkálatok a minisztertanács jóváhagyása mellett a legközelebb már megkezdődnek.

A régenstanács a tartományok létesítése ellen foglalt állást?

A liberálisok ki fognak vonulni a közigazgatási törvényjavaslat vitájánál

(Bucuresti-Bukarest, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyes bukaresti lapok jelentése szerint a közigazgatási törvényjavaslat a jövőhéten minisztertanács elé kerül és állítólag még ebben a szeszzióban betérjesztik a parlament elé is. A közigazgatási törvény igen sok módosításon ment keresztül, míg végül a minisztertanács elé jutott, ám egyes verziók szerint újabb radikális módosítások után fog csak a parlament elé kerülhetni. Ismeretes, hogy a törvényjavaslatat Boila Romulus professzor és Stere dol-

gozták ki és a kormány még áprilisban nyilvánosságra hozta, hogy az érdekelt körök észrevételeiket megtehessek. A javaslat szenvedélyes vitákat és kritikákat váltott ki. Általában hibáztatták azt, hogy számos új közigazgatási szervet létesít, amelyek az állam, a megyék és a községek költségvetésében megterhelik. A közigazgatási tisztviselők azt kifogásolták, hogy a törvényjavaslat nem védi meg kellőleg jogaikat. Közigazgatási szakértők a járások szervezését tartották feleslegesnek, a liberálisok pedig végül a tartományok felállítását deklarálták egyenesen alkotmányellenesnek. Az összes észrevételek meghallgatása után végül az elmúlt héten Maniu, Vaida, Mirto és Stere készítettek el a törvényjavaslat végleges formáját.

A „Cuvantul” szerint azonban a közigazgatási törvényjavaslat újabb nehézségekkel találkozhat. Ismeretes, hogy Buz-

dugan régens alaposan áttanulmányozta a javaslatot. A bukaresti lap tudnivaló, hogy a régenstanács kategorikusan a tartományok felállítására ellen foglalt állást s ha a kormány mégsem mondana le a tartományok létesítésének eszméjéről, a régenstanács a közigazgatási törvényt nem fogja szankcionálni. Függetlenül ettől a liberálisok a leghevesebb kampányt vezetik az új közigazgatási törvény, különösen pedig az alkotmányellenesnek tartott tartományok ellen s állítólag Bratianu Vintila pressziójára már el is határozták, hogy a javaslat tárgyalásánál ki fognak vonulni a parlamentből.

Ilyen körülmények között nincs kizárva, hogy a kormány kénytelen lesz elejteni a tartományok létesítésének eszméjét. Még valószínűbb az, hogy a törvényjavaslat csak az őszi szeszzióban kerül a parlament elé.

A szenvedély

Amerika és Európa legcsodásabb filmjüdonsága. Főszereplők:
GRETAGARBO és KONRAD NAGEL
Szombaton kezdik vetíteni a Magyar Színházban.

Zola gyermekei kiadják a nagy író levelezését Laborival, a Dreyfus-pör védőjével

A Zola-emléktábla ünnepélyes teleplezése

(Páris, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától). A francia főváros egyik csöndes utcájában, a Rue de Bruxellesben lakott a haladás és világirodalom egyik legnagyobb szelleme: Emile Zola. Kicsiny, villaszerű házában több mint tíz évig lakott itt, 1902-ben bekövetkezett tragikus haláláig. A nagy írók gázmérgezés ölte meg.

A házában — mint az Uj Kelet röviden jelentette — a napokban leplezték le a márványtáblát, amely arra emlékeztet, hogy az író legáltalánosabb alkotásai itt keltek életre. A teleplezés nagy ünnepségek között zajlott le, amelyen jelen voltak és beszédet tartottak: Lemarchand főpolgármester, Pierre Benoît, az írók szövetségének elnöke. A szónokok Zola emberi, történelmi és művészi jelentőségét méltatták.

Zola régi lakásából az írók szövetsége kibérelte a dolgozószobát, amely ma is olyan állapotban van, mint amikor a költő örökre távozott. Az íróasztalon ott fekszik a „Le Docteur Pascal” egyik példány, amit Zola a regény főhősnőjének, Jeanne-nak ajándékozott ezzel az ajánlással: „Forrón szeretett Jeanne-omnak, — a regény Clotildjának, aki csodálatos fiatalaságát ajándékozta nekem és visszaadta az én fiatalaságomat, amikor megszülette Denise-t és Jaquet. Voltaképp a két kedves gyermeknek írtam e művet, hogy egykor, ha majd olvassák, érezzék, mennyire szerettem anyjukat és mennyi tisztelettel és szeretettel tartoznak neki a boldog órákért, amelyekkel átsegített sok életválságon”.

Denise és Jaques ott ültek az első sorokban...

A két gyermek ugyanis, noha Zola nevét viselik, egy törvénytelen viszony szarmazottja. Az író már régóta házas volt és ötvenéves, amikor megismerkedett Jeanne Rozerot auxvies-i molnárlányával. Kettőjük között a legitim feleség tudtával viszony fejlődött ki, Zola felesége ugyanis gyermektelen volt és a férj két törvénytelen gyermekét magához vette, Jeanne csak időnként látta a gyermekeit, nyári ünnepnapokon, amikor kirándult velük. A gyermekeket Zola később törvényesítette és ezek ma is nevével viselik. Denise már régebben férjhez ment egy Le Blond

nevjű kereskedőhöz, akivel boldog házasságot kötött. Jeanne Rozerot 1914-ben halt meg, a

háboru kitörése előtt 46 éves korában.

Zolané csak néhány évvel azelőtt halt meg.

Zola két gyermeke most készíti elő apjuk műveinek teljes kiadását. Ebben a kiadásban jelenik meg először Zolanak Laborival, Dreyfus védőjével folytatott levelezése, amely kétségtelenül új megvilágításba fogja helyezni az egész Dreyfus-ügyet. (F. N.)

Chaim Bedzsarano urnál, Konstantinápoly chacham basijánál

Szemelvény Szabó Imre „Uj Balkán” című most megjelenő kötetéből.

Megint megtárl a Boszporus és meg-ezeregy éjszaka. Nem olyan egyszerű dolog, elmenni Konstantinápolyba, föl-szippannani az impressziókat, azután hazamenni és elandalogni az emlékeken. Visszahív az Aranyiszarv vize és Sisi panormámája. Egy ködfolt valahol az Aja-Szofia kupolája mögött játszik veled, fölbomlik, megint összeszedeke-va, álmolovag lesz belőle, sisak, vas-tag Mozart-fej, régi vitorlás. Alatta narancessárgán a nap korongja csodálatos méltósággal sülyed egy mecses tornyá-ra kiáll egy kaftános muzulmán és to-rokhangján hirdeti az ábait óráját.

Jön egy gőzös, valahonnan a nagy óceán déli rónáiról, Chile valamelyik partjáról, vastag füst gomolyog föl a kúrtójából, milyen fáradt, milyen lassu a járása. Mellette zöld angol hadihajó siklik, mint kecses angolna, motorcsónak, a vitorlások százai, öblös teher-csónakok, amiket egy-egy marcona eve-zős vezet a vízi alkalmatlanságok ren-getegje között. Elragadtatással szívja az ember a Boszporus szépségeit: a me-cseteket, a fehérkeretes ablakokat a barna faházakon, a csuda-palotákat, amiket mintha a sziklából faragták volna, a titokzatos alagutakat cikk-cakkos kőkorlátal a bejárók előtt, a keleti ro-mantika ezer tarka szépségeit: ciprus-ligeteket, mik régi temetőket borítanak, a tengerből kimeredő sziklaóriásokat. Sztambul, a regék városát, ahogy a nap előtti szikrázó hamvassággal kupoláit és tereit, sarga mecseszeit, szikláit és kertjeit, öblei előtt hintázó árbc-erdőjét. Napfény ezüstözi a finom ködöt, napfény játszik a templomok petiná-ján és ahova csak keskeny sávokban

jut el a napfény, a bazárok soraiba, ott is az élet zivaja és mozgása lüktet fel-lejtethetlenül.

Am nemcsak a természet képei von-zanak, hanem az emberek is. Tipusok, akik a görnyedtségükkel, a szemük bágyadt érezetével, fatalista vállvonogatással, furcsa fejszórólással, széles, groteszk a sivaftagból ideszakadt mosolyukkal beléassák magukat az ide-geid közé.

Nem lehet elfelejteni: David Fres-kojt, a legöregebb zsidó zszurnalisztát, akinek néhány évvel ezelőtt ünnepelték ujságírói munkásságának ötvenéves ju-bileumát, aki közel jár a kilenvenes évfordulójához, ő maga sem tudja, hány esztendő, nem vezetnek akkor anya-könyvet a török birodalomban, a „mó-hél” följegyzései is elvesztek, azt meg elfelejtette, mikor rakott először „fö-filint” fejére és balkarjára.

Megint kerestem őt a zsvajos, kes-keny Baluk-bazár omladozó házában. Sovány, barnaképi fiatalember ül az íróasztala mellett, az „El Tiempo” he-lyettes szerkesztője.

Megdöbbenve kérdezem:

— Mi az? Ó már nincs!

— En nem az ő helyén ülök — mo-solyog — nem is az ő székében. Ennél az asztalnál négyen dolgozhatnak. Adón Freskojnak ott a karosszéke, tessék csak jól megfigyelni. Neki az ablak mellett kell ülnie, mert már gyöngül a látása. Már szemüveget is használ, Persze, nem olyan erőset, mint én, aki legalább hat-van évvel vagyok fiatalabb nála.

— Hogy lehet, hogy munkanapon nem ül a helyén?

— Ne tessék aggódni, mert azért dol-gozik! Most Chaim Bedzsarano urnál van odaát Perában, a nagyrabbinál, va-lami közleményt szövegeznek meg kö-

zösen, Tessék átmenni hozzájuk, biza, nyára örülni fognak. Mindig szívesen veszük európai idegenek látogatását.

Chaim Bedzsarano egy várszerű ház-ban lakik, a csupa kőudvart nagy falak és kísérteties ablakok homályosítják el. Széles dolgozószobáján sem a sely-mes, roppant szőnyegek, sem az előkelő angol butor nem tudja vonzóvá tenni mert a szoba ablakai erre a középkori levegőjű udvarra nyílnak.

Az országos nagyrabbi beteges, öreg ember, poéta és író. Már ugylátszik be-fejezték a közös szövegeztést, valami ér-dektelen dologról tárgyalhattak, mert jöttömöt szívesen vették, a nagyrabbi, a bukaresti szefárdok chachamja volt egykor, visszaemlékezéseket mondott el erdélyi utjáról, amely nem terjedt csak Brassóig. Itt szokott nyaralni, és ugy vélte, hogy ennél különb magaslati he-lyeket Svájcban sem talál az ember. Mindenről szívesen beszélt, csak aká-mális témákat nem akart érinteni.

— A helyzet két év óta, hogy maga erre járt, nem igen változott. Konstan-tinápolyban ma is hetvenöt—nyolcvan-ezer zsidó lakik. Brüsszában és Smyrná-ban pár ezer és néhány száz az újá-épülő Angorában. A régi tömegszegény-ség és a régi kultúrszegénység! Hagyja most a zsidó problémát!

David Freskoj is ajánlotta, hogy fog-lakozzam ezuttal különösebb dolgok-kal, történelmi, vagy néprajzi ügyekkel, hagyjam most a zsidókat.

— Jó, jó! De ha már önök eljárnak egy témától, legyenek szívesek és jelöljenek meg valami hozzám közelálló irónivalót.

Mintha összebeszétek volna, egy-szerre mondotta a két öreg ember:

— Irjon a dönmékről!

— Szívesen írok, ha hozzásegítenek, hogy érintkezzem velük és vezetők-kel, évekkal azelőtt sok időt posztkol-tam el azzal, hogy összekötöttem ke-retem hozzájuk, de nem tudtam elérni a céomat. Sohasem felejttem el, amikor egy osztrák származású gyógyszerész ismerősöm levelét átadtam Sztambul-ban az egyik dönmé-élközelőnek, és úgy nézett rám, mintha le akarnám tartóztatni. „Mit vétettem én a gyógy-szerész urnak, hogy így megcsufol — ijedeztem. — A háboruban büszgesen mellette voltam, beszereztem a föld alól is a kötszereket, rejtett raktárakat fe-deztem föl neki; annyi gyógyszerre volt a hadseregnek, hogy még három esz-tendeig háboruszkodhattunk volna! Lá-m most azzal hálálja meg a szolgálataimat, hogy a szektám minisztériumját követeli tőlem. Pardon, nem jól fejez-tem ki magam! Hiszen mi nem is va-gyunk szektáriusok, mohamedánok va-gyunk, akik valamikor zsidók voltak, de megtértünk. Ugyanez az eset, mint a keresztényeknél, akik eleinte zsidók voltak szintén. Eppen csak időbeli kü-lörlés van a mi és a keresztények megtérése között. Ha tudni akar vala-mit a mi térítónkről, Sabbatajról, ol-vassa el a róla írott könyveket. Mind-erről többet beszélnek azok jó uram!” Ezt mondta, megfordult a szövetei felé, leemelt egy vég posztót és ajánlotta, hogy inkább vegyek ebből egy ruhara valót, egy angol hajó motrózai csem-peszték, olyan olcsón adja, mintha bol-gár szövet lenne. Gondoltam, ez az „üzlet” bizonyára a titok megtárlásá-nak az ára, de nem ugrottam be. „Ha megvettem — kérdeztem — akkor ugy-e a gyógyszerész ur nem volt hálátlan?” „Uram — méltatlankodott — én nem tudom, milyen zónából került ön ide, csak annyit mondhatok, hogy nálunk mások az erkölcsök. Én mohamedán ember vagyok, ismétlem és mi nem má-sítjuk meg a szavunkat földi javakért, sem posztók áráért, sem palotákért.” Visszatette helyére a posztót, elővett a pénzes fiókjából egy könyvet, nyilván a Korán volt és halkán morzsolta a szö-veget. Nem léteztem a számára azonnal. Nos, semmi kedvem megismételni ilyen kalandot.

David Freskoj vállamra tette a kezét. — En nem vagyok egy osztrák szá-r-mazású török gyógyszerész és én nem fogok magának ajánló-levelet adni egy sztambuli posztókereskedőhöz.

Macdonald

London, júni után már nem a kormányalakíthat megbízást Windsorba utazott. A királyi felhatalmazás után megkezdte az új kormányalakítást az új Macdonald aud sori kastély előgyűlt össze, am elnököt a palot óváciával ünne

London, júni tegnapi Snowde megbeszélést a kormány tárcái állapították meg. A lapok szer a munkáspárti a párt jelenleg tópolitikussal n ben.

Munkáspárti följák azokat a munkáspárt a megegyezést kö. A lapok sze készítő trón ként hangzó szeg kérdésével zást és ennek a oldására való t

Külpolitikai szornokhoz n általános lesz állást és ebbe képzeli Angli zótti kapcsol A trónbeszéd kozni fog az szony rende tételéről és b országgal va érdekeinek m

Beavatott kü az új kormány felsőházi tagot királynak.

Ugy tudják, hallgatása után kabinet névsor. „Daily Herald” numok szerin lesz az első id zéke a munká őrizni nyugod len alternatív A „Daily He az a hirdás jális ellenzéke

Ort. zsidó fiuinternátus
Lőcsén.
Német nyelvű négyosztályos általános iskolai képzés, intenzív nyelvtanítás (Német, francia). Talmud oktatás. Elsőrendű nevelés, gondos pedagógiai felügyelet. Modernül berendezve. Két nyelvi vizsga. Előkészítés magán- és felvételi vizsgára. — Kívánatra prospektus. — Cím: Reich-fiuinternátus — LEVOCA Kassa (Kosice mellett). Információval szolgál: a „SAFRUTH” könyvkereskedés CLUJ.

Butorárleszállításra
határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkáit foglalkoztathassuk, ha tehát **olcsó és jó butort** Először: Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann **zongorát, pianinót,** akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre és tekintse meg Székely és Réti** **butorgyár rt.** határozott raktáralt. Hiteleképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Minden gép

csak akkor tudja a legnagyobb teljesítő-képességét kifejteni, ha az összes alkat-részei a legjobbak minőségben és a legnagyobb fokban megbízhatók. A vevőkészülék legfontosabb részei a vevőcsövek. Régi készülékének irjon elő egy fiatalító kurát. Építsen be még ma „PHILIPS-MINIWATT”-csöveket.

PHILIPS csodaszéria	PHILIPS superszéria	PHILIPS normalszéria
------------------------	------------------------	-------------------------

minőségi vételnek.

PHILIPS

Ért
Megnyit
Hot
Str. Pict
A kir
100 moder
központi
hideg-és m
fon áll a v
Nagyon e
a tarifabó
„Ven
M

Macdonald kapott megbízást az új angol kormány megalakítására

Már elkészült a trónbeszéd szövege is. Még ma közléteszik az új kormány névsorát

London, június 5. Baldwin lemondása után már nem szenvedett kétséget, hogy a kormányalakításra csak Macdonald kaphat megbízást. Macdonald ma reggel Windsorba utazott és megjelent a király előtt. A király rövid ideig tartó kihallgatás után megbízta a munkaspárt vezetőjét az új kormány megalakításával. Macdonald audienciája idején a windsori kastély előtt ezrekre menő tömeg gyűlt össze, amely a deignált miniszterelnököt a palota elhagyásakor viharos ovációval ünnepelte.

A munkaspárt nem köt meg-egyezést a liberálisokkal

London, június 5. Macdonald lakásán tegnap Snowden, Henderson és Clynas megbeszélést tartottak, amelyen az új kormány tárcáinak személyi elosztását állapították meg.

A lapok szerint az összes miniszterek a munkaspártból fognak kikérülni, mert a párt jelenleg több miniszterképes vezetőpolitikussal rendelkezik, mint 1924-ben.

Munkaspárti körökben erősen cáfolják azokat a kombinációkat, hogy a munkaspárt a kormányzás tekintetében meggyezést kötött volna a liberálisokkal.

A lapok szerint az új kormány által készített trónbeszéd nyugodt és mérsékelt hangú lesz. Belpolitikai célkitűzéseként hangoztatni fogja a munkanélküliség kérdésével való intenzívebb foglalkozást és ennek a súlyos problémának megoldására való törekvést.

Külpolitikai tekintetben az új erőviszonyokhoz mérten a trónbeszéd az általános leszerelés mellett foglal állást és ebben az irányvonalban képzeli Anglia és a Népszövetség közötti kapcsolatokat továbbfejlesztést. A trónbeszéd a továbbiakban foglalkozni fog az Amerikával való viszony rendezéséről és barátságossá tételéről és bejelenti, hogy az Oroszországgal való viszony a két ország érdekeinek megfelelő rendezést nyerjen.

Beavatott körökben úgy tudják, hogy az új kormány nagyszámú szocialista felsőházi tagot terjeszt elő kinevezésre a királynak.

Lojalis ellenzéke lesz a konzervatív párt a munkaspártnak?

Ugy tudják, hogy Macdonald mai kihallgatása után közzé fogja tenni az új kabinet névsorát. A „Morning Post” és „Daily Herald” konzervatív sajtóorgánusok szerint a konzervatív párt nem lesz az első időkben akadékoskodó ellenzéke a munkaspártnak és meg fogja őrizni nyugodt méltóságát, mint az egyetlen alternatív kormányképes ellenzék. A „Daily Herald” már visszatükrözteti azt a híradást, hogy a konzervatívok lojalis ellenzéke lesz Macdonald kormá-

nyának és egyetlen barátságosan szemlélsem illeti a munkaspárttal.

Beavatott helyről származó értesülés szerint Macdonald új minisztériumot létesít a munkanélküliség kérdésével való foglalkozásra.

Macdonald mai deignálása után közléteszi az új kormány névsorát és jól informáltak szerint nem költözik el a miniszterelnökségi palotába London egyik északi kertvárosában lévő lakásából.

A madridi angol nagykövetség párisi lapok híradása szerint megbízást kapott arra, hogy a népszövetségi tanácsulástól távolmaradó Chamberlain helyét töltsse be és a tanácsülésen Angliát képviselje.

Politikai körökben lehetségesnek tartják, hogy az új kormány külügyminisztere személyesen leutazik a spanyol fővárosba, hogy résztvegyen a népszövetségi tanácsülésen.

Baldwin bucsuja

A lemondó Baldwin miniszterelnököt tegnap a windsori kastélyban a király magánitkára várta, majd bevezette az uralkodó letérszobájába, ahol Baldwin negyedórás tartózkodása alatt előterjesztette kormányának lemondását.

Politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a munkaspárti kormányban a parlamenti végrehajtó bizottság összes tagjai képviselve lesznek.

Az új kormány hivatalba lépéséig a Baldwin kormány hivatalában marad. Az új kormány kinevezésének nyilvánosságra hozatala után a konzervatív kormány miniszteri bucsukihallgatáson jelennek meg a király előtt s átadják hivatali pecsétjeiket. A pecsétet azután az uralkodó az új minisztereknek adja át.

Üres kezekkel tér vissza Lugosanu Párisból

Nem sikerült a mezőgazdasági kölcsönt megszerezni

(Bucuresti-Bukarest, június 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lugosanu miniszterelnökségi államtitkár, aki ismeretesen egy mezőgazdasági kölcsön felvétele tárgyában folytatott tárgyalásokat Párisban angol és francia pénzeszportokkal, ma délelőtt táviratilag értesítette a kor-

mányt, hogy szombaton hazaérkezik. A kölcsöntárgyalások kudarccal végződtek, mert a pénzeszportok csak olyan magas kamattal mellett lettek volna hajlandók kölcsönt folyósítani melyet olcsó mezőgazdasági hitel megszervezése céljaira nem lehet felhasználni.

Raducanu munkaügyi miniszter, aki résztvesz a genfi nemzetközi munkakongresszuson, visszamenet Berlinben és Bécsben érnékeztet for keresni német pénzügyi körökkel, a mezőgazdasági kölcsön esetleg a német pénzpiacra legyen felvehető.

A varsói antiszemita diákok megismételték tüntetésüket, de a rendőrség szétverte őket

Lembergben is szétverték őket

Varsó, június 5. — Az urnapi diáktüntetésekkal kapcsolatban újabb tüntetések voltak a fővárosban és Lembergben is, ahol szintén szolidaritást vállaltak a hallgatók azzal a huszonkilenc ösztöndíjossal, akik az ünnepre nem érkeztek meg.

Ma kétszáz diák tüntetett a rendőrfőnökség előtt, de a karhatalom közbelépett és szétszórta a tüntetőket. Ugyanaz lett a sorsa a lemberg-i tüntetése-

nek is. A tüntetők szétzavarása után küldöttség kereste fel a rendőrfőnököt, aki azonban kijelentette, hogy rendlontok támogatásával nem hajlandó beszédet elmondani.

A diákok erre a technikai főiskolára vonultak s határozatlan foglalkozást állást a Chweil c. lap ellen, mely lapnak betörtöket helyeztek kiállításba. Kimondták azt is, hogy nem engedik a zsidó hallgatókat a technikai főiskola előad-

sain megjelenni mindaddig, míg elégtelést nem kapnak.

Lembergben szimpatiasztrajk volt; a hallgatóság nem jelent meg az egyetemi előadásokon.

Varsó, június 5. — A diáktüntetések miatt a rendőrség erősítéseket kapott. Az utcákon katonákkal megerősített rendőrpátrullok cirkálnak s a lapok szerkesztőjei és nyomdái elé szintén erős készleteket állítottak.

Kártyavárként söpri el az utjában álló falvakat a Vezuv új lávafolyama

Félmázsás köveket dobál magából az új kráter

Nápoly, június 5. Déli 12 óra 25 perc kor a Vezuv oldalában épített obszervatórium igazgatósága szikratávíró útján közölte, hogy a Vezuv lávaömlése fokozódik. A régi kráter kitelt lávával s helyén jelenleg egy körülbelül ötven méteres átmérőjű fortyogó tó. A lávaömlés terjedési sebessége meghaladja másodpercenként a három métert.

Nápoly, június 5. A Vezuv erupciós működése tegnap az esti másfélórás rövid szünet után újra fokozódott. A hatóságok gépkocsikon járják be a veszélyeztetett területet s mindenütt irányítják a falvak kiürítését, amelyen fegyveres carabinieri hajtanak végre Campiatello és Adino helységek kiürítése befejezést nyert. A szomszédos községek lakossága táviratban kérte a pápát, hogy a veszély elmúlásáért mondasson imákat.

A tíz méter magas izzó lávafolyam hetvenméteres szélességben százötven méter óránkénti sebességgel halad előre. A kiürített falvak első házait már elérte a hőmpölygő áradat. A házak falai kártyavárként omlanak össze. A falusiak vallásos körmeneteket rendeznek és imákat mondanak a veszedelem elmúlásáért.

Az erupció az utolsó jelentések szerint tovább erősödik. A kráterből félmázsás kövek repülnek a magasba s

egyes kiemelkedő tömbök súlya a négy métermázsát is meghaladja. A karabinierek emberfeletti erőfeszítésekkel távolítják el a kiürítésre kerülő terület lakosságát. Campiatelloban sikerült biztonságba helyezni a polgármesteri hivatal és az anyakönyvi iroda irattárát.

Nápoly, június 5. Lapjelentések szerint a Vezuv erupciója megközelíti az 1906. évben történt kitérés nagyságát. Az izzó lávafolyam hőmpölygését állandó erős földalatti morajlások kísérik és a lávafolyam két ágra szakadt. Az izzó láva utjában mindent felporzol s máris óriási az anyagi kár a szőlőkben. Nápolyban vöröskeresztesek állnak készen arra, hogy a veszélyeztetett falvak lakóinak szükség esetén segítséget nyújthassanak. A veszélyeztetett terület lakói ingóságainak egy részét katonai gépkocsikon már elszállították. A lakosság izgatottan várja az erupció további fejleményeit.

Róma, június 5. A lapok kiküldött tudósítóinak jelentése szerint a Vezuv erupciója az új folyamán még nyert hevességében. Éjjelkor újabb óriási robbanások rázkódtatták meg a környéket és a kráter nagy kupjának leválása után bekövetkezett a kisebbik megnaradt kup összeomlása is. Háromnegyed órán át egyik robbanás a másikat érte. Ezután

rövidebb ideig tartó szünet következett, majd újabb detonációk rázkódtatták meg a vulkánt és hosszabb időn át tüzes kö és hamueső esett. A kiömlő izzó láva két főágban és számos kisebb lávafolyamokban nagy sebességgel halad lefelé a lejtőkön és az éjjel sötétben izzó kigyózása remek látványt nyújtott. A látvány meg a Val del Inferno teljesen elkápráztatta. Az erupció közben egész sziklatömegek válnak le a Vezuv oldalából. A turisták az éjjel igen közel merészkedtek a kráterhez és emiatt a Vezuv megélenkült tevékenysége folytán rémülten menekülni voltak kénytelenek a veszélyeztetett hegyi ösvényekről.

Számos turista hajnalhasadásig az egész éjjelt a Vezuv közelében töltötte és gyönyörködött a félelmetes látványban. A kráter reggel meglett tüzes lávával, de az izzó láva szintje reggel 7 órakor ismét erősen alászállott, jelölve annak, hogy a robbanások következtében a Vezuv belsejében hatalmas üregek és barlangok támadtak a láva ezekbe az üregekbe talált magának levezető utat. Az eddig kiáradt látványt 8 millió köbméterre becsülik. Ez a hatalmas mennyiség máris meghaladta az 1906 évi erupció látványának felét. A veszélyeztetett falvak lakossága teljesen összezomolva, letargikusan várja a kiürítési parancsot.

Értesítés!

Megnyílt Bucuresztben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia“

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. A királyi palota mögött.

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel „Venetia szálloda“ vezetősége MOISESCU tulajdonos.

Charles Rist, a diktátor

Bratianu Vintila alighanem azt hitte, hogy hallucinál, mikor a külföldi bankárok kijelentették, hogy a kölcsön felhasználását kontrollálni akarják. Holott a bankárok nem tréfáltak. A kölcsönnyújtás conditio sine qua non-jaként állították fel, hogy a Banca Nationala működését a jövőben egy megbízottjuk ellenőrizzék. Nem azért, mintha nem bíznának a kormányban (in spe: Vintila) szakértelmében, avagy bizonyos vonatkozásban pillanatnyilag is kételyek volnának... De — les affaires sont les affaires... Bratianunak pedig már-már a körmére égett a 8 milliárdos deficit és a nemzeti parasztpárt dühöngő kormánybuktató kampánya. „A prin noi insine” bajnoka kapitálát.

Igy lett Charles Rist a stabilizáció kormánybiztosa.

Midőn Rist először jelent meg az Athéné Palace halljában, mindenki utána fordult. Őszes lelőgő bajusza, kemény, határozott arcvonásai, hangyag eleganciája külsőleg is inkább a tudóst sejtették benne, mint a rideg penznerberet. A pénzügyig beavatottjai tudták, hogy Charles Rist a Sorbonne-on a pénzügyek professzora, hogy pénzügyi és valutaris kérdésekről számos, sokat vitatott és idézett műve jelent meg, egyszerűen, hogy finális kérdések nemzetközi híri teoretikusa. Valamivel kevesebb vált köztudomásúvá a Banque de France alkormányzójaként kifejtett működéséről. A romániai közvélemény úgy tudta, hogy Rist technikai tanácsosként van a Banca Nationala mellé beosztva és hogy ebben a minőségében havi 500.000 lej fizetést kap.

Hogy a banksoport hogyan honorálja Rist működését, az természetesen titok maradt.

Egészen bizonyos, hogy a stabilizáció és az azzal kapcsolatos műveletek hatalmas komplexumot képeznek. Az is kétségtelen, hogy e műveletek a nemzetközi pénzügyi és gazdasági élet ezernyi összefüggésének ismeretét és hatalmas elméleti és gyakorlati szaktudást igényelnek. Egyszóval Charles Rist tanácsai és utmutatásai kezdetben igen értékesek voltak a kormány és a Nemzeti Bank számára. Am rövidesen kiderült, hogy Rist nem annyira tanácsokkal, mint inkább utmutatásokkal szolgál, azaz, hogy tanácsai utasításként hangzanak.

Rist utasításai elsősorban a külföldi kölcsönajánlatokra szóltak. Köztudomású, hogy Románia éveket elkéste a stabilizációt. Akkor próbáltunk bekapcsolódni a nemzetközi pénzügyi életbe, mikor ezen a piacon a legnagyobb dekonjunktura dühöngött. Európa pénzügyi életét most a newyorki Wall-Street diktálja. Nos, Amerika 1928-ban megkezdte az európai kihelyezések megszorítását és a Federal Reserve Bank felémelte a kamatlábát, hogy a dollárokat hazájukba vonja vissza. A külföldi tőkének az a beözönlése, amelyre a román kormány a stabilizáció után számított és amelytől az ország gazdasági helyzetének fellendülését várta, elmaradt ilyen formán.

De bizonyára nem a véletlen műve volt, hogy a beérkező ajánlatok túlnyomórésztben a német tőke részéről jöttek.

Charles Rist, a francia bankárok érdekeinek képviselője kategorikusan állást foglalt ezekkel az ajánlatokkal szemben. Sohasem politikai okokra hivatkozott. Elvi természetű ellenvetései voltak. Hogy a kölcsön „rövidlejáratu” például. De kategorikus volt.

A Dresdener Bank vetőmag-kölcsönét az utolsó pillanatban fujta le, midőn a bank igazgatója már Bukarestbe érkezett, hogy a kész szerződést aláírja. A szövetségi kölcsönt ugyancsak nem lehetett a német pénzügyi felvenni. Most aktuálissá vált a földművelésügyi hitel megszervezése is. Három német, egy angol és egy francia ajánlat érkezett be. Lugoseanu Párisba utazott. Két hete folynak a tárgyalások, egyelőre minden pozitív eredmény nélkül.

Madgearu nagy expozéja után a Kamara megszavazta a CFR reorganizációs javaslatát

Három és félmilliárdba kerülnek évente a vasutnak a szabadjegyek és szállítási kedvezmények

(Bucuresti-Bukarest, június 5. Az Uj Kelet tud.) A kamara mai ülésén Ghiulea államtitkár reflektál a liberális sajtó ama támadásaira, amelyek azzal vádolják a kormányt, hogy az inséges vidékek gabonakiosztásainál visszaélések történtek. Ghiulea szerint ezek a hírek teljesen alaptalanok és arra alkalmasak, hogy az állam jóhírnevét lerontsák a külföld előtt.

Késik az amnesztia-rendelet
Leonte Moldovan liberális kijelenti, hogy pontos tudomása van arról, hogy a brailai gabonakiosztásnál a kormány közvegi súlyos visszaéléseket követtek el, a retorziókat azonban a liberális érzelmi kishivatalnokokkal szemben alkalmazzák.

Ezután Pistiner szocialista képviselő intéz kérdést az igazságügyminiszterhez. Éles szavakkal mutat rá, hogy milyen szűkkeblűen hajtották végre az amnesztiát, amelynek legfőbb hibája, hogy a politikai bűncselekményeket, a melyekre kiterjed, nem körvonalozta. Kérde az igazságügyminisztert, miért nem jelent meg még az amnesztia-törvény szövege a hivatalos lapban. Ez a késelem sok szereséttlen embernek hosszabbítja meg szenvedését, akiknek minden egyes nap a börtönben örökkévalóságnak látszik.

Mi történt a vlascai választásokon
Joanitescu belügyminiszterhelyettes Leon képviselőnek egy korábbi interpellációjára válaszol a vlasamegyei választásokkal kapcsolatban és adatokkal igazolja, hogy azok a legnagyobb tisztasággal folytak le és a kormány semmiféle terrort nem fejtett ki. Egyetlen verekedés történt, de az is már a szavazások lezajlása után és ennek a kezdeményezői averescanusok voltak. Az ellenzék vezetői maguk is elismerték, hogy a választás korrekt volt. Joanitescu ezután ironikusan említi meg, hogy a választások előtt T-ancu Jasi felkereste őt és kérte, intézze úgy a dolgokat, hogy az averescanusok legalább a liberálisokkal szemben érjenek el többséget. Goga is interveniált nála ilyen irányban a kamara folyosóján. Goga felugrik a helyéről és tiltakozik Joanitescu leplezése ellen. Éles szóváltás és láma keltekzik, amelyek csillapulta után Joanitescu elmondja még, hogy Averescu többek között katonai uniformisban járta végig a megyét és ezzel is próbált hatni a választókra.

Respektálni kell a 8 órai munkaidőt

Joanitescu végül válaszol Radaceanu szocialista interpellációjára a nyolcórás munkaidő és a vasárnapi munkaszünet betartása ügyében. Közli, hogy az ötszörös rendőrhatalóságok szigorú utasításokat adott úgy a nyolcórás munkaidő, mint a vasárnapi munkaszünet betartásának szigorú ellenőrzésére.

Pop-Csieső kamarai elnök kijelenti ez után, hogy csütörtökön a kamara délután tart ülést, amely után

keddig szünetel a parlament, mert a kamara üléstermében a mezőgazdasági nemzetközi kongresszus fogja tartani ülését.

Felemeltette a Banca Nationala diszkontlábát, felemeltette az olcsóbb dohánytermékek árát és jelentésében azt írja, hogy „revizió alá kell venni egyes adó-nemeket, hogy a költségvetési deficit elkerülhető legyen”. A kormány kinos

helyzetben van, mert kénytelen a Bratianu Vintila által akceptált feltételeket respektálni. A liberálisok vezére állítólag dühöng és szövetkezni akar a kormányral, hogy az országot Rist mindenhatósága alól megszabadítsák.

Londonban pedig ezalatt Titulescu fölényes mosollyal hallgatja a romániai eseményekről szóló referátumot... Az események ismét neki adtak igazat.

Kaszner Rezső

Jorga különösképpen tartja, hogy a kormány ilyen célokra adja át a parlament helyiségét és ezzel megakasztja a törvényhozás munkáját.

Magdearu záróbeszédé

Ezután Madgearu kereskedelmi miniszter, aki ideiglenesen a közlekedésügyi részortot is ellátja, tartja meg a záróbeszédet a CFR reorganizációjáról szóló törvényjavaslat vitájáról. A liberálisok — mondotta a miniszter — nem mertek mélyreható vitába bocsátkozni ebben a kérdésben, amint hogy a parlament tribünjéről eddig még egyetlen alkalommal sem volt bátorságuk a kormány politikáját támadni. Kritikájuk minden alkalommal a felületen mozgott. Örömmel állapítja meg, hogy a vasut autonómiájának megvalósítása helyes. Polemizál Jorgával, aki azt a megjegyzést tette, hogy a jelenlegi kormány tagjainak többsége közgazdászokból áll akik a német iskola követői és munkájukban csak materialis szempontokat tekintenek és az ideális szempontokat elhanyagolják. Madgearu kifejti, hogy az országnak éppen erre van most szüksége, mert végre kell hajtania a gazdasági konszolidáció művét. Hogy ez a politika mennyire helyes, az az ország lakosságának hangulatából is megállapítható.

Beszél ezután a vasut autonómiájának problémájáról. 1925-ben a liberálisok is autonómiát adtak a vasutnak ez az autonómia azonban rossz volt és a legszörnyűbb visszaéléseknek zsílipeit nyitotta meg. A mostani autonómia jó és csak üdvös eredményeket hozhat. Ismerteti az okokat, amelyek a CFR deficitjét előidézik. A vasutnál valóságos rablógazdálkodás folyik évek óta. A CFR központjánál hét vezérinspektor és harminc igazgató működik, akiknek nagyrésze teljesen fölösleges.

A szinekura vége

Kétezer tisztviselőt úgy bujtattak el a liberálisok, hogy a munkások listájára vannak elkönyvelve. Meg kell szüntetni a szinekurát.

Megszavazzák a törvényt
A jövőben a tisztviselőknek és tiszteteknek nem adnak állandó jellegű jegykedvezményt, hanem évente bizonyos számú jegyet fognak kiadni a megfelelő redukcióval. Madgearu végül a vasut általános helyzetéről beszél. Megemlíti, hogy a külföldi szakszervezetek valóságos jótétéményei az országnak, mert ezek lelkiismeretesen ellenőrzik, hogy megszűnjenek a vasutnál a fölösleges kiadások.

Madgearu beszédének befejezése után a többség lelkes ünneplésben részesíti majd a kamara megszavazza a CFR reorganizációjáról szóló törvényjavaslatot.

A belgiumi márkák kérdését is szabályozták a jóvátételi konferencián

Páris, június 5. — A jóvátételi szakértői konferencián a belgiumi márkák kérdését is szabályozták. A kérdés rendezése annak a levelnek a figyelembevételével történt, amelyet Schacht dr. német fődelegátus intézett június harmincán Owen Joung amerikai fődelegátushoz. A német delegáció részéről tegnap egyébként bejelentették azt is, hogy a birodalmi kormány dr. Ritter miniszteriumi igazgatót teljhatalommal bízta meg a belgiumi márkák ügyében. Belgiummal folytatandó tárgyalások folytatására. A birodalmi kormány beleegyezett abba, hogy a közvetlen tárgyalások akár Párisban, akár Brüsszelben kez-

dessenek meg és nyerjenek eredményes befejezést. A meginduló tárgyalásokat természetesen csak ezt a gazdasági vonatkozású kérdést intézik el s területi kérdések nem kerülnek szóba. Az e kérdésben létrejött megegyezés most már az utolsó akadályt is elhárította a jóvátételi szakértői konferencia eredményes befejezése útjából.

A jóvátételi szakértői konferencia köréből származó információk szerint nincs akadálya annak sem, hogy a németek a belgiumi márkákra vonatkozó kötelezettségeiknek szintén annuitászerűen tessenek eleget.

Kárpitos kellékek:
Butorszövet és matrachuzatok, afrik, stb. Rolettavásznak önműködő ruddal. Vízmentes és napvédő ponyvák, kertiernyők és fekvőszékek
gyári lerakata
Boskovics József Cluj,
Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

ld-viz
sem hiányoz-
vezető márka.
mer székelyül
heltetleg igazgató-
lái és hat rabbi-
huszonkét tagu
conneq világi is
erővel ráhatar-
lagjai vetek rész-
a rohatóság a
a ügyével is fog-
hogy a bezdin-
kinti és semmitja
annak respo-
ndelték
zött
kompromittált
a háttérben a
bizonyítékot a
alkalmazással és
segítségül. Feg-
ormánnyal szem-
ben.
ldali
t
szagot. Hír az
viszonyok
és visszaférte
gi hivatást,
összeget,
tak
tt ígér
nak egy me-
ntember szá-
a ver. Egy má-
ott késszarából
hok is vissza-
ak ütések nem
ak. A két aszó
szállították a
szelősége östgu
Willy Perli je-
skorhoz. A rek-
nt az épületben
gner irodésra-
antiszemita di-
et és provoká-
entette, hogy a
rendjét a legfel-
ja orzai, bizo-
szolgálatu
agnak.
zánál
Málnási
SICULIA
gyógyviz
ható!
reskedelmi,
tással szol-
um. Str. Ba-
yi Ódon-a.)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátság zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felölts szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszei Ernő,
Str. Lipscaui 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Cáfolták a régens-pátriárcha egészségi állapotáról elterjedt riasztó híreket. Bukarestből jelentik: A fővárosban a tegnapi nap folyamán Miron Christea régens-pátriárcha egészségi állapotával kapcsolatban riasztó hírek kerültek forgalomba. Az elterjedt hírek azonban alaptalanoknak bizonyultak. A királyi ház minisztere a pátriárcha betegsége ügyében a következő kommunikét tette közzé: Összetsége Miron Christea régens-pátriárcha, akin az utóbbi időben fáradság jelei észlelhetők, június elsején, szombaton reggel megbetegedett 37.7 lázzal, a baloldali bronchitis jeleivel. A láz hamarosan normális lett, ma június 4-én délelőtt 36.5 fok, az érverés 64, a légzés 16. A helyi tünetek visszafelé fordultak. Általános állapot kitűnő. Aláírás dr. Teohari és dr. Baltaceanu.

A magyar főváros nagyszabású gyermeknyaraltatási akciója. Budapestről jelentik: A magyar főváros gyermeknyaraltatási akciója az idén tizenöt ezer gyermeket küld nyaralásra. A gyermekek egy kis hányadát külföldre viszik nyaralni és pedig Olaszországba, Hollandiába, Franciaországba, a többiek a budai hegyek gyermeknyaraltató telepein és a Balaton mellett fogják tölteni a nyarat. Kellems megelégedés érte a gyermeknyaraltatási akció vezetőségét, amennyiben Széchenyi Aladár gróf egyik vidéki kastélyát az idei nyarra teljesen dímentesen felajánlotta a gyermeknyaraltatási akció céljaira s a kastélyban többszáz gyermeket lehet majd nyaraltatni.

Fogságba esett a kandahári emir. Londonból jelentik: A Reuters távirati iroda tudósításának közlése szerint Habibullah emir csapatainak sikerült Ali Achmedet kézre keríteniük. Ali Achmed nemrégiben kandahári emirre proklamáltatta magát s Kandahar elcsérelt most fogságba esett.

Művészi

perzsaszőnyeg
szüvött gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szővőgépek legelőnyösebb beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. Ep. Ctorgariu (Uri-u.) 14.)

Repül az olasz légi flotta — Athén. Rómából jelentik: Ballo légügyi alantitkár, a haditengerészet és hadsereg több magasrangú tisztjének részvételével ma reggel 5 óra 35 perckor az olasz légi flotta harmincöt repülőgépe Földköz tengeri repülőtra indult. Több olasz nagy lap munkatársa is engedélyt kapott a légi utazáson való részvételre. Az ut első állomás Athén.

Orvosi hír. Dr. Reich Izidor belgyógyász, rendelését szív- és vérérdénybetegségek részére megköszönte Buziás-fürdőn, Strada Avram Jancu 22 szám alatt Schausz villában.

Változókéony, hűvös idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai Intézet időjárásprognózisa szerint változókéony, jobbra széles és hűvös időjárás várható, esővel. A hőmérséklet Budapesten ma délelőtt 15 fok Celsius.

A türelmi rendelet óta is véres harc folyik a mexicói katolikusok és a kormány csapatai között. Mexicóból jelentik: A köztársasági elnök türelmi rendelete úgy látszik nincs sok hatással az ország belső nyugalmára. Valisco államban tegnap véres összecsapás volt a katolikus zendítők és a kormány csapatai között. A felkelőket levertek. A katolikus forradalmárok vezére a harcban elesett.

Ha nem hívták fel rá, önmaga

kérje a sékelt

Népszámlálás Szovjetországban. Berlinből jelentik: A szovjetköztársaságokban legutóbb megtartott népszámlálás eredménye szerint ott 114 millió ember lakik, akik 187 nemzetséget képviselnek és 151 nyelven beszélnek. Legtöbben vannak: 77,760,000 lélek, az összlakosság 52.9 százaléka, nagyoroszok, Ukániai van 31,194,150, fehéroroszok 4,738,900, lengyel 751,700, üzbég 3,904,500, urkmén 766,100, török 1,706,100, tatár 3,015,200, kozák 3,959,900, csuvasz 1,117,400, kirgiz 768,800, baskir 637,500, mordvin 1,340,400, votyák 504,200, eszt 154,600, zsidó 2,600,000, német 1,238,500, kalmuk 137,700 stb. A nagyoroszoknál ezer férfira 1119 nő, az ukrániaiaknál 1058 nő, a fehéroroszoknál 1029 nő esik. Az iráni néptörzsek női és az ázsiai törököknél a nők vannak kisebbségben. 1897 óta a lakosság átlag 39 százalékkal szaporodott.

„MIRA“ a légyfogók királya.

Holnap döntenek a fürdőhelyek vasuti kedvezménye ügyében. Bukarestből jelentik: A CFR igazgatótanácsa holnap fog dönteni a fürdőhelyek vasuti tarifájának leszállítása tárgyában. Valószínű, hogy 50 százalékos személyjegykedvezmény lesz legfeljebb 50 és minimum 25 km. távolságra, a jegyek szombattól hétfőig lesznek érvényesek.

Nagyszabású előkészületek a népszövetségi tanácsülés megnyitására. Madridból jelentik: Agüero (Cuba), Bonedo (Venezuela), Titulescu és Adatoei már megérkeztek a népszövetségi tanácsülési ülésre a spanyol fővárosba. Ma este várták a német delegáció érkezését Schubert birodalmi külügyi államtitkár vezetésével. Briand csak holnap érkezik.

A szenátus üléstermát a tanácsülés céljaira megfelelően átalakították. Mára elkészült a Népszövetség rendelkezésére állítandó távbeszélő és táviróberendezés ugyancsak a szenátus épületében, mely utóbbihoz három egészen új rendszerű és legmodernebb készüléket szereltek fel. A készülékek mindenike óránkint hatvanöt ezer szót továbbít és vesz fel ugyanabban az időben. A népszövetségi táviró- és távbeszélőállomáson huszonöt távirász fog állandóan szolgálatot teljesíteni.

Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes «Ferenc József» keserűvíz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendszeres bélműködést biztosít. Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a Ferenc József víz szív- és idegbajosoknak, vese- és cukorbetegeknek, valamint közhvényben és csuszban szenvedőknek is nagyon jól tesz s ezért méltán megérdemli a legemlékezőbb ajánlást. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

A zsidó diákok Menzajára 25%-ot ad a Garabonciás illusztrált élelapp az Uj Kelet útján befolyó minden egyes előfizetésből, mely egész évre mindössze 140 lej. Az összeget az Uj Kelet címre kell beküldeni (Cluj, Str. Baron L. Pop 10.), melyet a lap havonként nyilvánosan nyújtáz.

Fényképezik?

Okvetlen tekintse meg az EMKE-drogéria fényképosztályába érkezett új, olcsó, minden igényt kielégítő gépeket, nagyítókat, fényezőket stb. Gépek: 1000 lejűl. Papírok nagy választékban!! Friss, olcsó vegyszerek. Vidékre postal széküldés. Telefon 250.

EMKE-drogéria Cluj, Fótér és Deák F.-u. sarok.

Titkoszatos légi hadgyakorlat Anglia fölött. Londonból jelentik: A légi flotta e héten egész Anglia fölött éjjeli bombavető gyakorlatokat tart. A sötét zöld és fekete színű óriási gépek nincsenek kivilágítva a motoraik is teljesen zajtalanul működnek, úgy hogy a lakosság elől eddig titokban tudták tartani a gyakorlatokat.

AZ IDŐJÁRÁS VISZONTAGSÁGAI könnyebben elviseli, ha reggelre egy csésze tejben 8 kávéskanál Ovomaltinivel edzi magát.

Nehézkösen folynak a bécsi optanypör tárgyalásai. Az optanypör tárgyalások ma délután félhétől este hét óráig együttes értekezletet tartottak. A nyilvánosság ma egyik delegáció sem tájékozta az eddig elért eredményekről. Az újságírók azt az értesítést szereztek, hogy a tárgyalások kissé nehézkösen folynak és ma még nem állapították meg a legközelebbi közös értekezlet időpontját sem. Valószínűleg tartják, hogy holnap a delegációk nem tartanak plenáris ülést.

Megszűnt a párisi postások sztrájkja. Párisból jelentik: A Havas távirati iroda jelenti, hogy a postai alkalmazottak újra teljes számban munkába állottak.

Június 9-én érkezik az olasz repülőraj Bukarestbe. Bukarestből jelentik: Június 8-án érkezik az olasz repülőraj Konstancába Odessza felől. Ugyanakkor több olasz torpedóhajó is érkezik a kikötőbe. Az olaszokat hivatalosan fogadják a régens tanács és a kormány június 9-én Bukarestben. A repülőraj 10-én indul tovább.

Figyelmeztetés. Miután utóbbi időben hitfelekezettünkön kívül álló pékek azt hirdették, hogy rituális felügyelet alatt «kóser» kalácsot készítenek, figyelmeztetjük a közönséget, hogy az ily hirdetések nem felelnek meg a valóságnak és így mindenki csak egyénileg megbízható pékektől eredő kalácsot szerezzen be magának. — Aut. ort. izr. hitközség, Cluj.

Nagy az elkészeredés a Hohenzollern családban, mert a német extrónörök fia, a mozivásznonról házasodott. Rapallból jelentik: A Hohenzollern család egyik tagjának messzalianca bucsija most Frigyes Vilmosnak, a német extrónöröknek fia ugyanis feleségül vette Lily Damitát, az ismert német film művésznőt. Hír szerint Frigyes Vilmos extrónörökös rendkívül el van keseredve és úgy nyilatkozott, hogy a fia rosszul tette, hogy egyenesen a mozivásznonról házasodott. Ha már nem tudott választani az uralkodó családok hölgytagjai között, akkor legalább egy arisztokrata leányt kellett volna elvennie.

Nagy pusztításokat vezetett a magyarországi jégvihar. Budapestről jelentik: Tegnap délelőtt Szolnok, továbbá Jászberény, Kisújszállás és Karcag környékén dió nagyságu jég esett. A jégverés a legintenzívebb Szolnok környékén volt, ahol a városháza negyven ablakát sé több magánháza ablakait beverte a jégcsó. Nagy a kár baromfiakban és a legelőkre kihajtott házi állatokban. (Dej-Dés, június 5. Az Uj Kelet munkaképtelenné vert a jégcsó. A jégvihar után négy-öt órával még mindig állott a jég a mezőkön. A mezőgazdasági károk felértékelése kezdetét vette.

Ethelasztják az ősi behívásokat. Bukarestből jelentik: Az „Ultima Ora” értesítése szerint lehetséges, hogy az ősi behívásokat ethelasztják és csak tavasszal lesznek a tervezett fegyvergyakorlatok.

Argetoianu interventált Bratiann Vintilánál a nemzetközi bank ügyében. Bukarestből jelentik: Argetoianu tegnap délelőtt hosszabb megbeszélést folytatott Bratiann Vintilával. A tanácskozást délután is folytatták Duca bevonásával. Argetoianu igyekezett meggyőzni pártvezérét annak szükségességéről, hogy a liberálisoknak is részt kell venniük az új nemzetközi bank alakításában és egyben biztosítaniok a külföldi tőke közreműködését az ország újjáépítésénél. Tévesnek tartja a volt miniszterelnök eddigi álláspontját, amelynek megváltoztatását annál is inkább kéri, mert Franasovici-val együtt feltétlenül ezt a politikát kívánja az új bank alapításával szolgálni. Argetoianu argumentumai nem tudták meggyőzni Bratiann Vintilát, úgy, hogy a megbeszélés eredménytelenül végződött. A liberális párt ma délelőtt értekezletet tart és valószínűleg ez alkalommal fog véglegesen dönteni a nemzetközi bankkal szembeni álláspontjáról.

Szovjetország és Japán közelednek egymáshoz. Berlinből jelentik: Az orosz Tass távirati iroda jelenti, hogy a japán nagykövet pár nap előtt újra visszatért Moszkvába és röviddel a visszatérés után megkezdte a kereskedelmi szerződési tárgyalásokat illetően orosz körökkel. A tárgyalások jó úton vannak, mert mindkét részről komolyan igyekeznek a kereskedelmi szerződés megkötésére. Illetékes moszkvai körökben az a meggyőződés, hogy a kereskedelmi szerződés megkötése első lépés ahhoz, hogy a két hatalom viszonya barátságossá váljék és a távol Keleten követendő politikájukra nézve meggyőzés jöjjön köztük létre.

Árverési hirdetés

Alulírott deji közjegyző közhírré teszem, hogy Rottenberg Albert dráji kereskedő eladó kérésére késedelmes vevő Goldmann Béla elnvi kereskedő vevőlyére és rovására 1000 drb. sós-salátá-jen 1929 június 10-én d. u. 3 órakor, Piata Cuza Voda 6 szám alatt közbejöttömmel, nyilvános árverésen eladatik

A kikiáltási ár 36,000 lej.
A vételár és vételi illeték azonnal befizetendő.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Dej, 1929 évi június 4-én.

Viktor Pop, notar public

A női

GBL

Selyem-harisonyali

mindjégen utóféltelenek

GBL „Edelross”	Lej 400
GBL „Blitz”	„ 350
GBL „Diamant”	„ 310
GBL „Dollar”	„ 170

Ittje mindenütt csak egyből, előzetes — előjeggyel állított — harisonyali is meg fog győződés arról, hogy a jó mindig a legelőbb.

Miattion vissza minden utánastól

SPORT

A KKASE allétkai és tornaversenye.
A KKASE vasárnapról elhalasztott országos versenyt június 9-én fogja megtartani. A verseny, különösen tornaszámait tekintve, rendkívül nagyszabásúnak ígérkezik. Már eddig is megérkeztek a beszercei, székelyudvarhelyi, nagyenyedi és nagyszabasi tornászok és allétkai nevezései, de a rendezőegylet számít még arra, hogy a nagyváradi Török és esetleg az aradi ATE gárdája is jelen lesz. A nagyszabasi verseny kedvező időjárás esetén az ország sportéletének egyik kiemelkedő eseménye lesz. A verseny után tartják meg a Romania-CFR-Mures kerületi bajnoki döntőt, amelynek során eldől, ki fogja képviselni a kolozsvári kerületet az országos bajnokság további mérkőzésein.

A Haggibbor tenniszcsendördjának
vasárnapi első fordulójáról egyik reggeli lapársunk, amely egyébként azzal büszkélkedik, hogy elsőnek közölte a Haggibbor serly megalkotását, téves programot közöl. Az Uj Kelet tegnapi számában közzétettük az első nap sorsolását, amely szerint délelőtt 8 órai kezdettel a Romania-Tennis Club, Haggibbor-Universitatea és Tennis Club-KAC, délután 3 órai kezdettel pedig Romania-Universitatea és Haggibbor-KAC fognak vasárnap küzdeni. Ez a program természetesen a helyes és elég érdekes, ahhoz, hogy zsufojt-közönség legyen jelen a szezonnyitáznál. Valamennyi egyet legjobb játékosait állítja frontba a versenyen, amelynek ugyszólván minden egyes mérkőzése teljesen nyílt. A szezon kezdetét tekintve, még favoritokat sem lehet megnevezni és ez a körülmény még csak lokoza a verseny érdekességét. A mérkőzések a Haggibbor-pályán (Calea Victoriei 117) kerülnek eldöntésre.

Országos ökölvívverseny Kolozsváron.
A KKASE, amely futballszakszövetségnek létezésével igen céltudatos munkát végez a többi sportág intenzív kultiválásával, június 29-én és 30-án országos boxolóversenyt rendez, amelyen előreláthatólag az ország legjobbjai: Temesvár Arad, Marosvásárhely, Nagyvárad és esetleg Bukarest versenyzői találkoznak.

Czinczár Imre, a futballszakszövetség egyetlen kisebbségi tagja, lemondott. Czinczár kétségtelenül bizonyos támadások érték az utóbbi időben, bírói működése miatt, bár korrektségét még legelősebb támadói sem vonták kétségbe. Ez azonban nem áll összefüggésben a labdarugószakszövetségben viselt tisztségével. Lemondását ennek dacára csak helyeselhetjük, mert annak a jele, hogy nem kívánta tovább fedezni nevével azokat a praktikákat és egyoldalú szabálymagyarázatokat, amelyekkel a futballszakszövetség részéről állandóan találkozunk.

A Haggibbor kerékpárszakszövételye újból megkezdte működését. A szakszövetség vezetősége felkéri mindazokat a zsidó ifjakat, akik a munkában és a turákon résztvenni óhajtanak, jelenlegnek meg szombaton este 8 órakor a református gimnázium tornatermében tartandó megbeszélésen. A Haggibbor első kerékpáros turája 16-án lesz Nagyvárad-Arad-Temesvár centrumokkal.

Külföldi hírek. Budapest sportéletének nagy szenzációja Szigeti Imrénék, a Ferencváros híres vezetőjének ügye. Kiderült, hogy a Ferencváros-pálya adótevéleit, összesen 16000 pengőt Szigeti felvette, de elfelejtette idejében befizetni. Emiatt most kénytelen volt lemondani az MLSZ-ben és PLSZ-ban viselt tisztségeiről, sőt a délamerikai turára sem kísérheti hivatalosan csapatát. — Cohet francia világbajnok, valamint a hollandi Davis Cup csapat tagjai megérkeztek Budapestre. — Kairó válogatott csapata elindult európai turájára. Az egyiptomiak valószínűleg június 15-16-án Temesváron vendégzerepelnek, 19-én pedig Budapesten játszanak.

Közgazdaság

A pénzügyminisztérium előkészíti az arany-mérlegre való áttérést

A magánvállalatoknak is aranyban számolva kell mérlegeiket elkészíteni

(Bucuresti-Bukarest, június 5. Az Uj Kelet tud.) Mint ismeretes, a stabilizációs törvény úgy az államra, mint magánvállalatokra nézve kötelezőleg írja elő, hogy mérlegeiket aranyban számolva készítsék el. Popovici Mihály pénzügyminiszter a törvény értelmében utasítást adott a pénzügyminisztériumnak, hogy kezdje meg az aranymérleg elkészítésének munkálatait. Ezzel egyidejűleg egy speciális bizottság fog alakulni, amely a pénzügyminisztérium képviselőivel karöltve, meg fogja szerkeszteni az aranymérleg elkészítéséről szóló törvényjavaslatot.

Az aranymérleg felállítása elsősorban odatendál, hogy úgy az állam, mint a

magánvállalatok helyzetében világos képet teremtsen. A magánvállalatok és intézmények aranymérlegét a következők figyelembevételével kell elkészíteni: Mennyit investáltak a vállalatok leiben a háboru előtt és a háboru után különböző árfolyamokon. Ugyanecek feltüntetendők azok az árfolyamok, amelyek a vállalatok anyagot investáltak. Az aranymérlegre való áttérésel a kormány elsősorban azt a célt követi, hogy a nemzeti vagyon helyzetét alaposan ismerje. Az aranymérleg ezen kívül alapul fog szolgálni az adóterhek megállapításához. A jövő évben az adó-kivetések kizárólag ezen az alapon fognak már megtörténni.

A szerdai devizaárfolyamok. A kolozsvári bankok egyezményes devizaárfolyamai a következők: Berlin 40.35, Amsterdam 67.90, Newyork 168.40, London 818%, Páris 661, Milánó 885, Prága 5, Budapest 29.45, Belgrád 3, Wien 23.73, Zürich 32.50, Varsó 19.35.

Javult a bécsi állapot és husimport.
Bécsből jelentik: A szarvasmarha-import a zelmúlt hét behozatala arányában is javult. A sertés főlajtás is kedvező volt, amennyiben ezerral több hoztak, mint az elmúlt héten. Leölt állatok importja sem csökkent az elmúlt hét behozatalával szemben. A borju főlajtás javult.

A vas és acélpiac világhelyezete. A helyzet az európai vaspiacokon az a folyó esztendő első negyedében az egész vonalon még kedvező volt, az utóbbi időben kissé bizonytalan lett. Csak a nyersvas és félgártmányárak piaca maradt szilárd, míg rudvas és a legtöbb hengerelt vasúrára esett. A nyugateurópai vasművek az öntvénynyersvas árát tonnánként 1-2 angol shillinggel emelték, mire a német nyersvas szövetség is felemelte az árakat tonnánként négy márkával. A vasfeldolgozó ipar Németországban tiltakozott ugyan a nyersvas árának a felemelése ellen és elvárja, hogy a birodalmi gazdasági miniszter az áremelést nem fogja jóváhagyni, de az új árak már érvényben vannak és nem valószínű, hogy a birodalmi kormány a vasműveket az áremelés visszavonására fogja bírni. A nyersvas és félgártmány árjavulása azonban nem jelent vas-és acélkonjunkturát. Ennél a rendszabálynál csak arról van szó, hogy a nyersvasúrákat a készáru árával egyenlítették ki, mert a készáru ára a legutóbbi hónapok folyamán aránytalanul magasabb volt a nyersvasúráknál. A kontinentális vasművek továbbra is jól vannak foglalkoztatva, de az új megrendelések terjedelme már jóval kisebb, mint az év első negyedében. Ha a piac várt megélénkülése elmarad, akkor a vasművek jelenleg még jó foglalkoztatása is abba fog maradni.

421 munkanélküli van Kolozsváron. A kolozsvári munkaügyi inspektorátus most készítette el a munkaügyi minisztériumnak beküldendő referátumát a városban tartózkodó munkanélküliekről. A munkanélküliek száma ezek szerint 421, a multihónapi 521-el szemben. A munkanélküliek száma a következőképpen oszlik meg: Fémiparban 77, építészeti iparban 17, faiparban 25, bőrpiparban 28, ruházati iparban 10, élelmiszeri szakmában 25, háziipari szakmában

1, nyomda szakmában 137, tisztviselő 55, segéd 11, földmunkás 15, segéd-személyzet 21. Általában a munkanélküliség csökkentő tendenciát mutat, egyedül a nyomdásziparban növekszik a mind nagyobb helyet szorító nyomdagépek alkalmazása folytán a munkanélküliség. Amint lapunk más helyén meg emlékeztünk a munkaügyi minisztérium az idegen munkások kitiltásával akarja a munkanélküliség kérdését megoldani.

Meghosszabbították a kolozsvári bankok devizakarteljét. A devizaautorizációval rendelkező kolozsvári pénzintézetek ma írták alá az eddig fennállott devizakartelj meghosszabbítására vonatkozó szerződést. Az egyezményhez valamennyi autorizált bank hozzájárult, ez év végéig terjedő időtartamra.

Eljárás indult egy kolozsvári mérsáros ellen. Gáll László kolozsvári mérsáros, hogy a vágóhídi taxák kifizetését elkerülhesse, lakásán négy borjut vágott le. A rendőrség értesült a kihágásról, a négy borju husát elkobozta és azt a tegnapi nap folyamán a város szegényei között 12 lejért különként szétosztotta. A mérsáros ellen megindult az eljárás.

A CFR beszüntette az 1928. évi adósságainak kifizetését. Bukarestből jelentik: A CFR az utóbbi időben, amint azt már megírtuk, fizetési nehézségekkel küzd. A vasút vezérigazgatója most közli, hogy az 1928. évi adósságainak 100 ezer lejnél nagyobb teteit további intézkedésig nem folyósítja. A tegnapi nap folyamán a CFR beszüntette az adósságok kifizetését és egyelőre a 100 ezer lejnél kisebb adósságait sem törleszti.

A horvát iparoszövetség jubileuma. Zágrábból jelentik: A horvát iparosok szövetsége tegnap ülte meg fennállásának huszonöt éves jubileumát. A jubileum ünnepségek a zágrábi tőzsde disztermében zajlottak le. A diszgyűlésen megjelent a kormány képviselője, a Nemzeti Bank kormányzója és az ország közgazdasági testületeinek reprezentánsai, a szövetség elnöke, Ljuba Alexander hosszabb beszédében méltatta a szövetség alapításának történetét. A szövetség sulyos időkben jött létre, amikor ugyanis Budapest és Bécs válságával gazdasági terror alatt tartották a horvát part. A horvátok azonban szívósan kitartottak gazdasági ideájaik mellett. A jubilans szövetséget számos külföldi rokontestület sürgönyileg is üdvözölte.

Habibullah bevonult Kandaharba. Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda tudósítója jelenti, hogy Habibullah emir csapatai ellenállás nélkül elfoglalták Kandahart.

Megnyílt a bizsai (bűdöspataki) fürdő! Reuma, csusz, köszvény-ellen bizsai gyógyulást nyújt. Napi pénzió fűrészel együtt, négyszeri étkezéssel 200 lej, kóser 210 lej.

Rendelődik szabályozzák a tanári konferencia hatáskörét. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy a tanulók előmenetelére vonatkozó panaszokat közvetlenül az illető iskolának kell benyújtani, nem pedig felső fórumokhoz. Az iskolaigazgatóság tanári konferencián fogja megállapítani, indokoltak-e a tanulók osztályzatai miatt benyújtott panaszok kérvények. A konferencia határozatai szótöbbséggel hozhatók és végérvényesek. Sem a miniszternek, sem más fórumnak nem áll módjában az osztályozás kérdésébe beleszólni.

A pankotai rabbi ünneplése. Az elmúlt hó 29-én Sonnenschein Eliás pankotai főrabbi újonnan született fiát őst ceremonia közepette avatta. Ebből az alkalomból a hitközség külön ünneplésben részesítette rabbiát. A templomot ben részesítették és az illusztris vendégek között megjelent dr. Kánitz Géza plebános is. A ceremóniát lakoma követte, amelyen meleghangú felkőszőnt tartottak: dr. Vajda Jakab (Arad) és dr. Kánitz plebános, aki lendülettel szavakkal méltatta a főrabbi munkásságát és egyéniségét.

Hat embert gyilkolt meg egy munkanélküli. Szófiából jelentik: Plevna nevű helységben egy pékmester egy 18 esztendőes Filipov nevű munkanélkülit szanalomból felvett az üzletébe. Filipov az első éjjel rátámadt a pékmester családjára és őt, valamint annak feleségét, két kislát, apósát és két segédjét egy husánggal agyba-főbe verte. A pékmester segélykiáltására a gyilkos még jobban főlözött és most már fejszét ragadott. A segítségre sietők elől a gyilkosnak sikerült megmenekülnie, azonban üldözöbe vették és elfogták. Filipov bevallotta, hogy szándékában volt a pékmestert egész családjával kirtani, azután az üzletet ki akarta rabolni.

Kérelm. Nyolctagu család fen tartója, becsületlen munkásságban meg őszült iparos fordul alázatos kérelemmel az Uj Kelet olvasóihoz. Izületi gyuladással jobbtérdében, évek óta állta a bareot a kenyéért, de a kor most elhatalmasodott és esonttuberku lózis fenyeget. Az orvosok egy speciális gyógygépert írtak elő, melynek elkészítése nyolcezer lejbe kerül. Enélkül a gyógykezelés nélkül az amputálás elkerülhetetlen és egy nagy család apró gyermekei veszítenék el egyetlen támaszukat. A szegény öreg iparos nemcsak hogy ezt a nyolcezer lejt nem tudja előteremteni, de ez-nfelül a három hónapig tartó kezelés ideje alatt nem is tud gondoskodni családjáról így a nemesszívű emberekhez kénytelen segítségért fordulni. Az Uj Kelet kiadóhivatala készséggel továbbítja az "Öreg iparos" jellegre beküldött adományokat amelyeket a lapban nyugtázzunk.

Szováta - fürdőn
a Dr. Krausz-féle
ort.kóser panzió
vezetését átvettük, ahol elsőrendű konyha és kiszolgálás kapható. —
Előjegyeztetni lehet
Stark Testvéreknél Szovátán.

Junius 6.
behívásból
Ultima Ora
es, hogy as
tják és csak
t fegyvergya-
ált Bratiann
nk ügyében
etoianu teg-
eszelést foly-
A tanácsko-
uca bevomá-
tt meggyó-
éségességéről
sztt kell ven-
k alakításá-
k a külföldi
ország újá-
a volt má-
bját, amely-
al is inkább
együtt fel-
vánja az uj
Argetoianu
meggyózná
ogy a meg-
gőződött. A
értekezletet
alommal fog
etközi bank-
Japan köze-
ből jelentik:
roda jelent,
ar nap előtt
s röviddel a
a kereskedel-
t illetékes
ások jó ut-
résztől kö-
redelmi szer-
es moszkval
hogy a ko-
ése első lé-
om viszonya
vol Keleten
ve meggyo-
oy
közhírre te-
ert dajf ke-
telmes vevő
kedő vesző-
ószsák De-
3 órakor,
t közbejöt-
en eladatlí-
azonnal be-
10%-a.
otár public
Selyem-
csisnyák
léchotellenből
Lej 400
" 350
" 310
" 170
benzín — 0.22
fog győzést
ben utánaöl

Írta: WLADIMIR MAJAKOWSKY

— Moszkva! Hol van Moszkva? Lengyelországban!

Ezt kérdezték tőlem Mexikóban, az amerikai konzulátuson.

— Moszkva nincs Lengyelországban — mondom. Moszkva Szovjetországban fekszik.

Láttam, semmi benyomást nem keltett. Visszaadtak a vizumot.

Laredóban húzódik a Mexikó és Egyesült Államok közötti határ. Valami rettenetes angol-farmona zagyvasággal megpróbáltam megmagyarázni beutazásom célját és jogosságát.

Az amerikai tisztviselő figyelmesen hallgatott végig, láttam, egy szót nem értett abból, amit mondtam, valamint elgondolkodott és végül oroszul kérdezte:

— Zsidó maga?

A kérdés meglepett.

Nem beszéltem tovább, láttam, orosz nyelvismerete nem igen terjedt e kérdésen túl. Jó tíz percig göröcsösen gondolkodott, aztán hirtelen kérdezte:

— Nagyorosz?

— Igens, nagyorosz vagyok — újjongtam.

Megállapíthattam, hogy minden pogromszándék távol állt tőle. Egyszerűen a kérdőív számára érdeklődött. Megint gondolkodott. Tíz perc múlva röviden szólott:

— A bizottsághoz!

Egy szentlemen, akit eddig egyszerű utasnak néztem, hirtelen rendőrré változott. Csomagomat egy autóra rakta és engem is autóra invitált. Egy ház előtt megállítottunk, bementünk.

Az egyik szobában egy ember ült kabát nélkül az amerikai csillaglobogó alatt. Mögötte szobák rácsos ablakokkal. Az egyikbe beraktak engem és csomagjaimat.

Amikor megpróbáltam elhagyni szobámat, udvariasan visszalöktek. A közölközés már futyult a vonat, amelynek engem Newyorkba kellett volna vinnie. Négy uddorító órát ültem. Aztán ismét jött valaki és azt kérdezte tőlem, milyen nyelven akarom kifejezni magam. Tízóra helyeségből mondtam:

— Franciául!

(Nagy könnyelműség és ostobaság, ha az ember legalább egy világnyelvet nem tud).

Négy óra múltán ismét visszahoztak az első szobába. Két félelmetes fickó és egy francia tolmács ült az asztal körül.

En csak egynéhány morzsát tudok franciául. Tudom, hogy hívják a teát, a kenyereket, tudok köszönni és tudok helyet parancsolni. Természetes, hogy abból, amit a tolmács mondott, egy atomnyit nem értettem. De kétségbeesetten ragaszkodtam mondatának utolsó szavához és ösztönszerűen szerettem volna behatolni a szavak mélyebb értelmébe.

A francia megértett engem, de én egy kukkot nem értettem abból, amit mondott. Az amerikaiak a kezükkel handabandáztak, vissza kellett térnem szobámba és megint irtózatoss két órát ültem. A szótárban megtaláltam a francia ember mondatának utolsó szavát:

„Eskü!”

Nem tudtam franciául esküdni, tehát orosz tolmácsot kértem.

Ujabb két óra múlt el és akkor a francia visszatért.

Szeretném elmondani:

— Mégis találtunk egy orosz embert.

Ugyanazok a fickók ültek előttem, mint két órával ezelőtt. A tolmács azonban más volt előttem: sovány, flegmatikus zsidó, egy butorizlet tulajdonosa.

— Esküdnöm kell — mondtam, dadogva, épen hogy létrejőjön egy beszélgetés.

A tolmács szentvértelenül felemelte kezét:

— Ön az igazat fogja mondani, ha nem akar hazudni. Ellenben, ha ha-

zudni akar, akkor viszont nem fogja megmondani az igazat!

Olyan okoskodás volt, ami teljesen meggyőzött.

Felém nem kellett a kérdőív száz kérdésére: meg kellett mondanom anyám leánykori nevét, nagyapám származását, a középiskola címet, ahol tanultam. Csupa olyan dolog, amit már régen el is felejtettem.

A tolmácsnak nyilván befolyása van és minthogy tudtam oroszul, nagyon szimpatikus voltam előtte.

Aztán mégis csak megengedték, hogy hat hónapra bemenjek az Egyesült Államok területére ötszáz dollár kaució ellenében.

Félóra múlva már az egész kolónia jött, hogy lásson. Egymással konkuráltak a vendégzeretet tekintetében. Csodálkoztam és még voltam rendülve.

Másnap a reggeli órákban már az expresszen ültem.

Amerika földje örülten rohant el előttem. A mozdony vizet vett eméltül, hogy megállt volna. Jobbra és balra meztől, rajta traktorok és egyéb gépek, mint a hangyák. Egészen fantasztikus technikájú épületek, az állomásokon, a házak ablakaiban moskító-fátylak, mindenfelé függőágyak széles terraszokon. Texas cowboy házai. Az állomások épületei felezve voltak. Az egyik fél a fehérek számára, a másik a feketéknek. Külön padjaik, külön pénztárak, külön várótermük volt. Ments isten, hogy az ember valahogyan a másik oldalra kerüljön.

A vonat továbbrohogott.

Jobbra egy aeroplan csavarja magát a levegőben, balfelé kormányoz, mélyebbre megy, aztán felemelkedik, megint jobbra lendül.

Amerikai határőrző aeroplanok.

Később aztán nem is láttam aeroplanokat. Csak akkor, amikor éjszakai reklámrepüléseket végeztek Newyork fölött.

Sajátságos! Newyorkban és az Egyesült Államokban a légi közlekedés aránylag gyöngén van még kifejlődve. A hatalmas vasutársaságok minden légi katasztrófát antipropagandista célokra használnak ki, így azt is, amikor a „Shenandoah” (én akkor épen Newyorkban voltam) fent a fellegek között két félre szakadt és tízenhárom ember meg tudott menekülni, míg a többi tízenhét levágódott a földre és nyomban meghalt.

Az Egyesült Államokban nehezen tudják népszerűsíteni a légi közlekedést.

Meglehet, hogy Amerika még az elején van ezeknek a dolgoknak. Ford kihozta első repülőgépet és kiállította a legnagyobb newyorki áruházak egyikében, Wanamakernél. Ugyanígy lehetett látni, évekkel ezelőtt, az első Ford-kocsit. A newyorki emberek megtapogatták a repülőgépet, belétek a kabinba, meghajlították a szárnyát, megmustrálták a szárnyfelületet, de a huszonegyezer dollár elriasztotta őket a vételtől.

Egészen Sant-Antonióig repülnek a határőrök kétfedelűi. Sant-Antoniótól már látni lehet az igazi amerikai városokat. Felbukkan Amerika Volgája, a Misszisszipi, aztán — hatalmas életmód! — a szent-louis-i pályaudvar. Most következik: Philadelphia huszemeletes felhőkarcolói és az első fényreklám, amely mint egy óriási kígyó, éjjel-nappal kanyarog.

Nem értem, hogy lehet az elektromosságot így elherdálni.

Az expressz órákhoz tartozik, aztán a Hudson partján, mindig csak két lépésnyire a víztől. Túlról látni lehet más vágányokat, ezek a Bear-Mountains lábánál futnak. A nagy és kicsiny gőzmozgók egyre sűrűbben tülekednek a folyamokon, egyre gyakrabban lehet látni hidakat, az ember szemé előbukkanak hatalmas dokk magas fa-

lai, gáz- és elektromos művek, gyógyszerházak, acélföntődékek, amelyek rendre befödik az egész láthatárt. Minden lépéssel egy-egy emelettel emelkednek a háztetők, végül már nem lehet egyebet látni, mint kis és nagy ablaknégyzeteket és ha az ember akármennyire kinyújtja a nyakát, a házak legfelső peremét már nem is látja. Az emberben valami kényelmetlen érzés kerekedik felül. Az ember azt hiszi, hogy már arcával surolja a falakat és a köveket és le kell dűlni a kupé párnájára. A szemek nincsenek ftyesmihez hozzászokva. És ekkor eljutsz a Pennsylvania állomásra.

A vasúti perronon a fekete hordárok kívül egy lélek nincs. Lifttek és lépcsők visznek felfelé. Ott fent számos emelet, galéria és feljárók. Zsebkendők lobognak, már látni lehet a várakozók tömegét.

Az amerikaiak nyilvánvalóan némák.

(De meglehet, hogy ez csak úgy látszik a gépek óriási lármaiban és dörögésében).

A vasutasok nem kiáltják ki a vonatok indulását vagy érkezését. Ezek is hangszórón történnek.

Sorra egymásután kicsiny bankok és váltóüzletek, bodogák és a legkülönbözőbb üzlethelyiségek, (ahol még edényt és butort is lehet vásárolni). Egyformán fehérre vannak meszelve.

Szinte lehetetlen ezt a labirintust teljes egészében elképzelni.

Három kilométerre van az iroda, amit keresek, a Woolworth Building 53-ik emeletén. Az ember beül a liftbe és ha kerüli a világhosszút, mint a bagoly, akkor egyáltalán nem is kell kijönnie. Ha az ember akarja, megteheti azt is, hogy a vasuton beül egy liftbe, amely egyenesen viszi a Pennsylvania-hotelbe, a legnagyobbak egyikébe, ahol kétezer szoba áll a vendégek rendelkezésére.

Amire a kereskedőnek szüksége van, — posta, bank, mindenféle áru, itt található és semmi szüksége arra, hogy kilépjen a hotelből. Ebben a hotelben ülnek a „különbözőz mamák”, minden kétértelműséget kizáró leányokkal. Természetesen táncolnak is a hotelben.

A láma és a szivarfüst olyan erős a hotel vesztibüljében, mint egy revüszínház előcsarnokában.

Ugyanaz a lift vezet a földalatti expresszhez, amely úgy roham, mint a leggyorsabb gyorsvonat és megvan az az előnye, hogy az ember nem szivja magába a szénport.

Newyork Szodomáját és Gomorrháját nem is kell látnia az amerikai embernek, mert a minden peroban közlekedő vasutak elviszik pontosan a villájához, csak néhány lépést kell tennie és máris beülhet hintaszékébe.

Ott állók a pályaudvaron. Fent számos emeleten hivatalok, szolgálati irodák, jobbra és balra a sínpárok labirintusa, alul három emeletnyi mélységben a földalatti vasut. Mondhatom, hogy külsőleg nézve a dolgokat, a vasut építészeti szépségét, nagyvonalúságát, arra a következtetésre kell jutnom, hogy Newyork indóházai a világ legbüszkébb építkezései.

(Folytatása köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egyszó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési díja 250 lej.

Sadchenek, akik jobb zsidó családokhoz be vannak vezetve, közölik sürgősen címüket: Frenk asszonnyal, Bucuresti, Str. Vintila 3.

Eladó a legfogalmasabb helyen modern 2 em lates ház. Erdekoldok kranak, Három millió" jellegre a kiadóhivatalba. 1967

Kiszolgálónak vagy kasszához ajánkozok szolid lány. Megkeresek. "Vidékre is elmegy" jellegre a kiadóba keretnek.

Butorozott szoba, esetleg ellátással, kiadó. Petőfi-utca 3., I. emelet 9.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A SZENVEDÉLY

Főszereplők: Greta Garbo és Konrad Nagel.

Közeledik a kolozsvári filmélet piroshejtűs nagy ünnepe: a Szenvedély bemutatása.

Sohasem várt még a közönség olyan lázas izgalommal, felszízgázott kíváncsi sággal új filmet, mint most a Szenvedélyt.

A Szenvedély bemutatásával kezd meg a magyar színház a nagy filmek sorozatát. Ezentul t. i. nemcsak a délutáni órákban, hanem este is mozi-eladások lesznek s így természetesen csak a leghatalmasabb film-alkotások kerülnek bemutatásra.

Ennek dacára, a magyar színház nem emeli a helyárait. Megmaradt a világ legolcsóbb moziájának. A legdrágább jegy délután is, este is 30 lej maradt. Az összes erkélyülések 20 lej. Földszinti cisz hét sor 10 lej. Sehol a világon ilyen olcsón nem lehet moziba járni.

A Szenvedélyt szombaton kezdik vetíteni a magyar színházban. A Szenvedély 9 felvonásban, hatalmas mélyen megalkó drámai újdonság. Főszereplők: Greta Garbo és Konrad Nagel, rendezője a híres Fred Niblo.

A Szenvedélyt szombaton 5. 7 és 9-kor vasárnap 3. 5. 7 és 9-kor és hétfőn 5. 7 és 9-kor kerül vetítésre.

Szombaton reggel 9 órakor kezd az elővételi pénztár a Szenvedély jegyjét árusítani.

A Magyar Színház műsora:

Csütörtök: Vakablak. (3-szor. Sz. 400.) Péntek: Ida regénye. (Újdonság. Esti előadás, mozi-helyarákkal. Jegyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Az idele évad utolsó előadása. Sz. 410.)

Szombat este háromnegyed 11 órakor:

A zsába (Párisi bohózat-repriz. Kijell előadás, csak felnőtteknek. Nagyon olcsó mozi-helyarákkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sz. 411.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Péntek, jun. 7: Faust.

Szombat: Kolar quartett. Hangversenye a Román operában 1929 június 8-án, szombaton este fél 9-kor. Populáris helyarákkal. Műsor: Csajkowsky: op. 22. Mozart: No 10 és Mendelssohn quartettek. — Kolar: Károly I. hegedű, Popy Miklós II. hegedű, Julius Lebeda brácsa, Weidl Anton cello.

Vasárnap, jun. 9: Trubader.

Hétfő, jun. 10: Vasul Fantoma.

A színházi iroda közleményei:

Ma este másodikor: Vakablak. Óriási hatása volt tegnap a Vakablak előadásnak. Mélyen megrendülve távozott a színházból a közönség. Ma este másodikor adják a nagyszerű újdonságot.

Szombaton éjjeli előadás, mozi-helyarákkal. A Zsába című francia bohózat évekkel ezelőtt legkedveltebb műsor-darabja volt a színházban. Soha anynyi kacagás nem volt a színházban mint a Zsába előadásai alatt. Szombaton este háromnegyed 11 órai kezdettel újra előadják a Zsábát, amelynek ötletét ugyan sehol sem lépik át a jóízűs határait, de óvatosságból a pénztár mégis csak felnöttek számára szolgálhat ki jegyeket. Az éjjeli előadást nagyon olcsó mozi-helyarákkal tartják meg. Egy-egy jegy ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11-kor mozi-matiné 15 és 10 lejes helyarákkal. Harold Lloyd matiné lesz vasárnap a magyar színházban 11 órakor. A Megöltem az anyómat című hallatlanul mulatságos ó kép kerül vetítésre s a műsor kiegészítésül egy 2 felvonásos burleszket is vetítenek.

Helyárai: 15 és 10 lej.

ESZERKESZTO
Ejeli tele
KLABÓRIV
Str.
E.L.G.F.
I. Dis

X
1929 Ju
5689 é

Drágább

Nem tehetjük el a kritika jelenségeivel, amelyek a követelményeink ellenében ellenünk tettekben ellent.

Igaz, hogy örökséget hagy rálisek, de az mely a napok kadt, amivel a szik a pénzüg, hogy a tömeg zón létre. Pár cigarettá és gitóta meg a agyonnyomori munka nekül.

— ha lehet, — bá tette. Most gitási rohamunk ellen, és megriadtan ez, meddig me

Amellett, hogy törvény csak enyhitte az tanuló életét a kisebbségi is és dobja oda a kaul, most egy megterhelte a de főleg zsebtől lek ezen a pont nek. A készlet azt jelentik, ho abban az esor hetséges és me kon: szegénység feladni azt az reménytelen k erőltetségi bizo folytatott. All raszt gyermek proletár fiára, sebségi egziz mert hiszen t országban ma lottabb réteget

Még nem is gálat reorganiz vaslat, ami új szándékszik a de már is go hogy a kereske is elviselhetett épületét újabb aknázzák alá. jakat máris sz drágították, k den bizonynyal zással teszik. tani a telefo ugy gondoljuk javítani a tel folyamodni es zéhez. Hiszen nem kivétel n mintsem előny a modern teol

Ugyanakkor, szágokban a l hetnek az emb nálunk egy h idegekre megy dig bukaresti is beszéljünk.

Az állami á dolmes sodra,